

Проблемою сучасного українського суспільства залишається ставлення до дитини не як до повноцінного члена суспільства, а як до особи над якою дорослий має переваги. Нерідко проблема в створенні екологічного простору для розвитку особистості дитини зводиться до позиції батьків, суть якої в розумінні процесу виховання в термінах підпорядкування властивостей дитини, «об'єкта», певним уявленням або очікуванням того, як вона повинна себе проявляти. Але сутність дитини є дуже динамічна і мінлива за своєю природою, неможливо підвести її під певний і заздалегідь відомий стандарт.

Фасилітативна позиція, з нашої точки зору, полягає в розумінні виховання дитини як підпорядкування логіці її саморозвитку, в прийнятті тої логіки шляхом створення сприятливих умов для її функціонування і розвитку. Створити такі умови означає сприяти тому, до чого прагне дитина, допомогти їй реалізувати свою логіку розвитку.

Таким чином, фасилітативне виховання - це дієва допомога або сприяння, і воно починається тоді, коли відбувається включення дитини в коло значущих осіб. Якщо таке трапляється, то батьки стають частиною загального процесу трансформації вже самої сімейної системи, а не тільки керованого «об'єкта». Батько і дитина виходять на рівень відносин «суб'єкт-суб'єкт» і можуть в певній мірі вважатися ко-фасилітаторами. При цьому кожному з них потрібно вміти домовлятися, виробляти спільну мову для розуміння один одного, визначати правила поведінки для досягнення мети спільної діяльності.

Психологічна межа «будується» до оптимального та індивідуального для кожного стану, який дозволяє людині взаємодіяти зі світом та бути самим собою. Якщо вона побудована адекватно, особистість здатна пристосовуватись, в залежності від ситуації, та змінювати властивості своїх психологічних меж, забезпечуючи таку взаємодію зі світом, що співпадає з власними бажаннями та можливостями.

Так як межі, що розвиваються та стверджуються протягом всього життя, створюють можливість та інструмент рівноправної взаємодії, екофасилітація з її паритетом у відносинах «клієнт-психолог» є оптимальним методом для їх формування. Якщо межі особистості не справляються зі своїми задачами, здатність до контакту підміняється пасивною маніпуляцією або агресивним приниженням інших, тому є таким важливим побудувати взаємодію соціальних служб і педагогів з батьками на принципах екофасилітації, що допоможе створити екологічний і профіцитарний простір в сім'ї, найбільш органічний для розвитку особистості дитини.

ПРОЯВ ЕКЗИСТЕНЦІЙНИХ ДАНОСТЕЙ В ДІЯЛЬНОСТІ СОЦІАЛЬНИХ РОБІТНИКІВ

*Кононенко Кирило,
студент факультету психології
Одеського національного університету імені І.І. Мечнікова, м. Одеса*

*“Сенс життя в тому, що життя на тобі не скінчується”
Табаков О.П.*

Людина може знайти сенс свого існування тільки якщо вийде за межі свого особистого Я, перемикаючи увагу з внутрішніх переживань власної персони на реальну дійсність, на активну співпрацю і на практичну допомогу іншим. Чим більше людина

виходить з пасивного переживання своїх проблем назовні, в активну корисну діяльність і допомогу, тим більш повноцінною і психологічно здоровою вона стає.

У різних формах спілкування з людьми присутні подібні способи розширення світу, прийняття відповідальності і відкриття можливостей. Це використовується не тільки в психотерапевтичному ключі, але і в інших життєвих контекстах. По суті, саме специфічне і найважливіше в соціальній роботі - це те, що не відноситься до класичних професійних навичок і вмінь, а виходить за їх межі. Це розширення свідомості, розширення картини світу.

Стикаючись з такими екзистенційними даностями як смертність, свобода, ізоляція і безглуздість існування, соціальний працівник йде назустріч людям і знаходить в служінні їм підтримку і розраду. Він стає частиною екосистеми фахівець-клієнт, яка проходячи через нерозуміння, конфлікти, опір і нарешті інтеграцію сенсів обох сторін, здатна породжувати нові смислові конструкти для учасників цього колективного суб'єкта. Таким чином, це своєрідний спосіб рухатися в майбутнє, оскільки придбання нового досвіду може привести - через стимуляцію символізації, уяви та оцінки - до глибшого розуміння сенсу, ніж просте повторення того, що вже знайоме.

Всі представники екзистенційного напрямку стверджували, що усвідомлення смислу, як смислової одиниці можливо для кожної людини, не залежить від статі, віку, рівня інтелекту, характеру, навколишнього середовища, та ідеологічних переконань. Також, вони підкреслювали, що ці смисли завжди індивідуальні та неможливі до використання іншою особою. Кожна людина відповідальна за усвідомлення свого життя та створення власного внутрішнього світу.

Проте, знайти ці смисли можливо лише за рамками власного Я. В. Франко вважав, що в цих, нестерпних для більшості людей умовах, перевагу мають ті, хто спрямують власні думки та почуття не на минуле, чи теперішнє, а на майбутню перспективу та практичну реалізацію власних цілей та допомогу іншим. Таким чином, тільки людина, яка змогла створити в собі ці смисли, може допомагати іншим.

Підходячи творчо до розуміння соціальної роботи, можна припустити, що її мета полягає в тому, щоб зробити людину здатною увійти в нову фазу розвитку його таланту жити. І не дивлячись на те, що ця робота нерідко може бути пов'язана з труднощами, невдячністю тих, кому допомагаєш і власними розчаруваннями, відчуття того, що в бутті криється набагато більше таємниць, приносить надію і насолоду життям. З'являються нові сенси і можливості, і разом з ними - джерело власного прагнення і сміливості. При цьому, без будь-яких особливих зовнішніх змін, особистісне переживання екзистенції може абсолютно змінитися.